

ת"פ 4765/08/14 - משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נגד ל' ד'- בעצמה

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 4765-08-14 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' ד'
בפני כבוד השופטת רבקה גלט

בעניין: משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה
ע"י ב"כ, עו"ד מנציקובסקי
נגד
ל' ד'- בעצמה
ע"י ב"כ, עו"ד רענן עמוסי

הכרעת דין

החלטתי לזכות את הנאשמת מן העבירה, מחמת זוטי דברים.

נגד הנאשמת הוגש כתב אישום המייחס לה עבירה של תקיפה כלפי בן זוג, לפי סעיף 382(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

על פי עובדות האישום, ביום 26.4.14, בביתם, בסמוך לשעה 19.30, במהלך ויכוח, תקפה הנאשמת את בן זוגה, ע' א', בכך שהיכתה בידה בגבו ובחזהו.

בתשובתה לאישום מסרה הנאשמת כי בעת האירוע היתה בחודש הרביעי להריונה עם תאומים. במהלך ויכוח, בן זוגה ואמו החלו להתקדם לעברה בצורה מאיימת, לכן הרחיקה את בן הזוג עם היד ושמרה על הבטן, וזאת לאור דברים שחוותה בעברה.

במהלך המשפט ובשלב הסיכומים, הסתבר כי הנאשמת אמנם חולקת על טענת התביעה שתקפה את בן זוגה וטוענת כי לכל היותר הדפה אותו מקרבתה. ואולם, טענתה העיקרית שגובשה במהלך המשפט ונטענה בסופו, היא כי המקרה בא בגדר המקרים החוסים תחת הגנת זוטי דברים.

כיוון שהמחלוקת נטושה הן במישור העובדתי והן במישור המשפטי, יש צורך לקבוע ממצאי עובדה אשר בהתייחס

אליהם, תוכרע שאלת זוטי דברים.

ראיות התביעה

מטעם התביעה העידו בן זוגה של הנאשמת (להלן: ע'), ואמו א' א' (להלן: המתלוננת). מפאת חשיבות דבריהם, אביא להלן ציטוטים מתוך עדויותיהם.

עדות ע'

ע' פתח את עדותו בפנייה ישירה אל בית המשפט, ואמר כי הוא נשוי לנאשמת, יש להם 3 תינוקות, והם מעוניינים "לסיים עם זה", פתחו דף חדש, אינם רוצים להתעסק בעבר, אלא להסתכל קדימה ולהצליח. לעניין האירוע מסר כי היה בעבודה והתלונה הוגשה על ידי אמו. הוא לא ידע שהדברים יתגלגלו לבית המשפט וגם אמו לא הבינה זאת.

התובעת ניסתה למקד את ע' לעניין האירוע עצמו ואז העיד כי באותו יום אכל עגבנייה והנאשמת קיללה אותו "חולירע" ואמרה שייחנק. באותו זמן היה עם הילד ליד המחשב. בשלב זה עלה לדירת הוריו שבאותו הבניין, וסיפר לאמו, המתלוננת, שירדה לדירתם ודיברה עם הנאשמת, והן התווכחו.

על מה שאירע במהלך הויכוח, העיד כך (עמ' 6 לפרוטוקול):

ת. אמא מאוד נפגעה, אמא פחדה שאשתי תתלונן עליי ושזה יהיה הפוך אז היא אמרה ... היא פשוט רצתה להגן על הבן שלה.

ש. מה קרה שהיא רצתה להגן?

ת. כל אמא רוצה להגן על הבן שלה.

ש. מה עוד היה באירוע?

ת. היא נתנה לי מכה (מדגים מכת טפיחה על החלק העליון של הזרוע), מדגים שוב (מכת טפיחה עם כף יד פתוחה לעבר אזור הכתף) אמא הגישה תלונה כי היא ראתה את זה ונבהלה. היא רצתה שיהיה סדר. אף פעם לא היה ככה אצלנו במשפחה. וזהו.

ש. לעניין המכות, תספר לבית המשפט בדיוק.

ת. מאוד קשה לי.

ש. תספר לבית המשפט בדיוק את האירוע שקרה.

ת. אמרתי את זה, ואשתי כאן ואני לא רוצה שיהיה לה שום דבר רע.

ש. אני מבינה שזה לא מצב נעים.

ת. מאוד לא נעים.

ש. חשוב שבית המשפט יבין מה קורה כאן.

ת. אני חושב שבית המשפט הבין. אני לא רוצה שיהיה לה רע, אני רוצה שאשתי תעבוד רגיל.

ש. מה היה באותו יום?

ת. היו ויכוחים, קללות.

ש. בצורה מסודרת, מהרגע שאתה מגיע הביתה עד שהאירוע הסתיים מה קרה?

ת. היו ויכוחים, קללות. אכלתי עגבניה היא קיללה אותי. עבר הרבה זמן, זה קשה לי.

ש. מה אתה עשית באירוע?

ת. לקחתי את הילד, אולי לקחתי אותו לגן שעשועים באותו יום ולמחרת הלכתי לעבודה כרגיל.

ש. אמרת בעניין המכה, במשטרה תיארת את המכה בצורה קצת אחרת. מה אמרת במשטרה?

ת. במשטרה מאוד כעסתי על אמא שהגישה תלונה.

ש. נכון.

ת. והוא אמר שהיא כבר הגישה ועכשיו רק נשמע את העדות שלי.

בחקירה הנגדית נשאל ע' אודות אירועי אלימות קודמים שלו ואישר כי בעבר נפתח נגדו תיק פלילי בשל הפרת צו הרחקה שניתן נגדו, כלפי מישהי שהיה לו קשר רומנטי עמה קודם לכן (עמ' 7). בנוסף, עלה כי כחצי שנה טרם האירוע, צלה בשר על האש במרפסת ושתה אלכוהול, ובשלב מסוים נפל השולחן והתנפצו צלחת ומאפרה שהיו עליו. בעקבות זאת, הוזעקה המשטרה (עמ' 9).

ביחס לאירוע המדובר, שב ואמר כי אמו התלוננה כיוון שהיא אשה מבוגרת שדאגה לו וייתכן שפחדה כי הנאשמת תתלונן עליו קודם לכן. לדבריו, התקופה שבה אירע המקרה היתה לחוצה, כיוון שהיו קשיים כלכליים כתוצאה מהוצאות החתונה ובהמשך היו הוצאות הבית, אך כיום הנאשמת עובדת אף היא, והמצב השתפר.

בסיום החקירה הנגדית העיד כך (עמ' 11):

ש. אמרת שאשתך נתנה לך מכה בכתף, היו עוד מכות?

ת. לא, לא.

אולי היא אהבה אותי יותר מדי אז היא... נתנה לי מכה ככה (מציג מכת טפיחה על השכם של עו"ד עמוסי).

אני רוצה להגיד שאני עובד מאוד קשה בשביל אשתי והילדים, אני רוצה להביא עוד תינוק, אשתי כבר לא רוצה (צוחק) יוצא מהאולם תוך טפיחה על זרועה של הנאשמת.

עדות המתלוננת

המתלוננת פתחה עדותה בהצהרה כי היא אוהבת את בני הזוג, הם גרים באותו הבניין, ישנה קרבה "כנראה שקרוב מדי". לדבריה, ראתה שבני הזוג מתווכחים הרבה ביניהם מאז שנישאו, והדבר עורר את חששה, לכן החליטה לפעול. על כוונתה העידה כך (עמ' 12):

באותו יום מה שראיתי זה לא היה מצא חן בעיניי, אמרתי שזה ימשיך להיות הרבה יותר גרוע, אבל עשיתי את זה מתוך דאגה ולא מתוך מטרה שזה יגיע לבית המשפט. ציפיתי שהמשטרה תפעל בצורה אחרת, שישלחו אותם כזוג נשוי טרי ליועץ נשואים. אמרתי שאם אני מתוך הבית לא יכולתי לעזור להם, אולי משהו אחר. אמרתי גם ככה הבן שלי חמום מח ואם היא הייתה עושה מה שעשתה וזה ימשיך להיות חזק הוא היה גם יכול להחזיר לה בחזרה. רציתי למנוע את זה. אני שומעת הרבה מקרים של אלימות, כלא.

אני היו לי שיקולים שלי, לטובתם. לא בשביל עצמי, אני חיה ויש לי ברוך השם בית משלי, אני לא צריכה מהם שום דבר רק שלהם יהיה טוב...

בעניין מעשה התקיפה המיוחס לנאשמת אמרה:

היא התחילה לתת לו מכות. אמרתי שברגע שמגיעים למצב כזה זה לא נראה לי טוב. הבן שלי כעס עליי שפניתי למשטרה, אמרתי שנה שלמה ספגתי את זה מאוד חזק (בוכה) אמרתי שזה לא צריך להגיע להרמת ידיים.

ש. אני יודעת שזה קשה.

ת. קשה מאוד.

ש. תתארי מה ראית מבחינת המכות שתיארת?

ת. מה ראיתי? אולי זה לא היה חזק, היא מאוד כעסה ככה על ע' והתחילה להכות אותו על הבטן, על הגב (מדגימה טפיחה על הבטן) עצבים כאלה שהיא מאוד כעסה, היה לה קל יותר להכות אותו מאשר לכעוס עליי אולי לא רצתה לפגוע בי. אבל מספיק כבר נאמר שזה לא הגיע לאמירות יפות. בגלל זה לקחתי אחריות על עצמי, באותו לילה לא ישנתי, חזרתי מהעבודה ואמרתי שמישהו חייב לטפל בעניין הזה.

בחקירה הנגדית העידה כך:

ש. אמרת שע' הבן שלך הוא חמום מח, למה?

ת. יש גבר שלא חמום מח? כל גבר, גם אתה. שהאישה תתחיל לצעוק עליך, תתחיל להשתגע. יש לי בעל מאוד קשה, באופן אישי. אני מתנהגת לגבר כמו בצק, אפשר ללוש אותו כמו שאתה רוצה. תלוש טוב אתה תוכל

להוציא ממנו פרח. היא חשוב לה מאוד להשקיע בתינוקות, בילדים, לא אכפת לה מה הוא יאכל, מה הוא יעשה בחוץ. אני דואגת לו כי הוא הבן שלי, אולי כל זה בגלל שאנחנו קרובים. אם היינו רחוקים היה לי יותר קל.

ש. שע' חמום מח מה הוא עושה?

ת. לא עושה כלום, הוא חוזר מהעבודה. צריך לטפח את הגבר לדעתי.

כשנשאלה על טענת הנאשמת כי היתה מפוחדת מע' בעת האירוע, העידה:

ש. בחקירה שלך במשטרה את אומרת בשורה 10 שאמרת לל' שתירגע, שאף אחד לא תוקף אותה.

ת. נכון כי היא הייתה מה זה נסערת. שעלינו למעלה היא צעקה, אמרתי לה תירגעי אף אחד לא תוקף אותך, אולי נבהלה ממני או מהבן שלי, לא יודעת מה עבר לה בראש, הייתה נסערת מאוד ומבוהלת, אני אמרתי לה הכל בסדר, תירגעי.

ש. את אמרת "ביקשתי ממנה להירגע, אמרתי לה שאף אחד לא תוקף אותה ואף אחד לא זורק אותה מהבית ולא מעליבים אותה".

ת. נכון. הייתה לה מן פחד כאילו מישהו מוציא אותה, אבל אף אחד לא רוצה לעשות לה כלום...

...

ש. אמרת של' הכתה את בנך.

ת. כן.

ש. איך היא הכתה אותו?

ת. הבן שלי חזק וציב, אולי זה לא הזיז לו (טופחת על החזה של עצמה) אבל לי זה לא היה נראה לעין. אם באמת הבחורה הזאת באה עם דירה, עבודה, עם הכל, משהו לא מושלם משני הצדדים.

ש. איך היא הכתה אותו?

ת. הכתה אותו ככה (מראה מכות של אגרוף לכיוון הבטן) ממש בכעס.

ש. כמה מכות?

ת. לא הרבה. כאילו תירגע תפסיק.

ש. למה ע' אומר שהיו בין מכה לשתיים?

ת. כן, משהו כזה.

ש. אבל ע' אומר שזה היה בכתף.

ת. כן.

ש. בכתף או בבטן?

ת. זה התחיל מכאן- בבטן כנראה שהוא הסתובב גם בכתף.

ש. מה את ראית?

ת. זה מה שראיתי.

ש. באיזה עוצמה היו המכות?

ת. לא לקחה משהו ונכנסה בו, אבל ככה כמה היא כבר יכולה?

ש. באותה תקופה היא הייתה בהריון נכון? חודש רביעי.

ת. כן.

...

ש. את חששת בעקבות הויכוח שהיה בין ל' לבן שלך שהיא תגיש נגדו תלונה במשטרה ואז מה שאת עשית, פשוט הלכת לפני.

ת. תקשיב, בראש שלי יכולות לעבור הרבה מחשבות. אני באתי למשטרה כדי לעצור את זה שלא תהיה אלימות לא מצידה ולא מצידו. ברגע שיש במשפחה ילדים, אני אשת חינוך, ילדים צריכים לקבל את המענה הנכון. זה שהלכתי למשטרה אולי זה לטובה.

...

חקירה חוזרת:

ש. כינו גם את הבן שלך כחמום מוח.

ת. אני אמרתי בעצמי, אני מכירה את הבן שלי.

הודעת הנאשמת

המדובר בהודעה קצרצרה המונה 19 שורות בלבד.

הנאשמת מסרה כי אמא של ע' באה והתחילה לקלל את משפחתה ולהגיד שיש שמועות על אמה. ע' התחיל לקלל ואז אמרה לו שתלך להתלונן, אך הוא רצה לסיים את זה יפה, ולא רצה להתלונן במשטרה, אלא רצו שניהם ללכת לגירושין. עוד מסרה כי הרחיקה את ע' שלא יתקרב אליה, עם היד, כי דיבר מילים לא יפות ואז אמו אמרה שתקפה אותו וניסתה להפיל עליה תיק. לטענתה ניסתה להרגיע את ע', הוא קילל אותה והדליק אותה והיא ניסתה להימנע מלהיות עצבנית.

ראיות ההגנה

הנאשמת העידה כך (עמ' 18):

הוא בא הביתה לאחר הלילה. ואני ישבתי בסלון ופשוט הוא התחיל לקלל סתם בלי שום סיבה לא הבנתי מה הוא רוצה. אמרתי לו מה אתה רוצה, הוא עושה לי, את לא עוזרת לי בתשלומים את מקשה עליי וזה והלך לספר לאימא שלו בקומה שלישיית. היא עלתה למעלה בעצבים. אימא עליי והתחילו להתקרב אליי שניהם בכיוון אליי והזזתי את היד שלו שלא יגע בבטן הייתי בחודש רביעי. אולי רציתי להרחיק אותו עם היד בכתף, אבל לא להרביץ לו בצורה כזאת. אז היא אמרה אני אגיש עלייך תלונה במשטרה וכך היה. ואני כאן.

ש. כשאת אמרת במשטרה שאת חששת ממנו, הייתה איזה סיבה מיוחדת.

ת. האמת חששתי שהוא יפגע בי וחששתי שהוא יאיים עליי כי הוא היה אדם ממש לא קל. האמת לא היה לנו זוגיות קלה, היה לנו הרבה ויכוחים ומאז שהתחתנתי איתו חמתי התערבה הרבה בחיים שלנו. בגלל זה נוצר מריבויות כאלה. וזה התחיל בקללות מילוליות וזהו חשבנו להתגרש והיא רצתה לשקם את הקשר חמותי והיא רצתה שנגיע ליעוץ הנישואים אבל זה הגיע לבימ"ש. אני מתכוונת לתיק זה.

בהמשך, תיארה את האירוע הקודם שבמהלכו שתה הנאשם אלכוהול, עורר מהומה וגרם לשכנים להזעיק את המשטרה.

בחקירה הנגדית, העידה כך (עמ' 20):

ש. זה דבר חמור מה שאת מתארת שחוקרת במשטרה לא תרשום ותגיד ותתעד מה שאת מתארת.. יכול להיות שאת קיללת את ע' ואמרת לו "אתה לא תאכל מהעגבנייה שאני שילמתי עליה"

ת. הייתה יציאה כזאת אבל הוא זרק מילים ויש לי יציאות גם אני התחלתי לקלל אותו מצד אחד והוא התחיל וזה לא נגמר והוא עירב את אמא שלו והיא הייתה מתערבת מעל שנה.

ש. אתם גרים באותו בניין.

ת. כן.

ש. אבל בכל זאת, אני רוצה .. מה שקורה את אומרת שניכם מקללים אך חמתך מגיעה לתלונה במשטרה. היא רואה משהו חריג.

ת. היא רואה משהו חריג, אך היא לא יודעת לעשות שום דבר חוץ מ"מספיק".

ש. מה היא יכולה לעשות, היא רואה שהבן שלה מקבל מכות מאישתו.

ת. להזיז לו את היד ולעשות לו ככה (מדגימה הזזת הכתף עם כף היד) זה לא אומר שזה אלימות. אישה בחודש רביעי לא יכולה להרביץ לבעל כי הוא היה מפוצץ אותה במכות. הייתי כבדה עם תאומים ולא יכולתי להרביץ. איך ארביץ לו כך.

ש. את אומרת שהזזת אותו, אך את אומרת שהחזקת יד על הבטן, איך אני רוצה להבין איך את מזיזה שאת מכה אותו פעמיים.

ת. איך אפשר להחזיק יד על הבטן ולעשות לו ככה (מדגימה הדיפה עם כף היד).

ש. קשה לי להאמין שאמא שהיא אוהבת אותך כמו שהיא מתארת תזמין לך משטרה בעקבות דחיפה.

ת. אם היא באמת הייתה אוהבת אותי היא לא הייתה עושה את הצעד הזה.

...

ש. בעצם את אומרת שגם בעלך וגם חמתך משקרים ולא היה שום דחיפה מצידך אלא רק הסטת אותו ממך.

ת. היא ראתה מצד אחר, היא פשוט הייתה בתו אחר של עין, היא מבחינתה אלימות שזה מכה. מבחינתי זה הזזה. פשוט היא לא פירשה כמו שצריך.

ש. אומרים גם ע' ואמא שלו שהיו קללות חמורים שלי, תחנק, סרטן, כל זה לא קרה.

ת. ברגע שגם בעלי קילל באותה מידה את המשפחה שלי.

ש. אני שואלת עלייך.

ת. היו פה ושם קללות לא אגיד לך שלא אבל הוא באותה מידה.

ש. הוא בעצם עוזב ועולה לאימו.

ת. הוא פשוט יורד לאמא שלו בקומה שלישית מחמם אותה, נדלק לה אור אדום והיא מתפרצת לגונן עליו.

מטעם ההגנה העידה אחות הנאשמת, ד' ד', אך אין מחלוקת כי לא נכחה באירוע. בעדותה שבה ותיארה את האירוע הקודם שבמהלכו נפל השולחן במרפסת והתנפצו כלים. לדבריה באותה עת שוחחה עם הנאשמת בטלפון ושמעה את קול הניפוח דרך השפופרת.

דין והכרעה

ממצאי עובדה

מעדות ע' עולה כי האמור בכתב האישום אינו מדויק כלל וכלל. בעוד שלשון האישום מייחסת תקיפתו בחזה ובגב, הרי מעדותו עלה כי הנאשמת נתנה לו שתי מכות טפיחה בכף יד פתוחה, לאזור הכתף, או החלק העליון של הזרוע.

אמנם, עדותה של המתלוננת, מתיישבת יותר עם לשון האישום, שכן עולה ממנה כי הנאשמת נתנה לע' בין מכה לשתיים, שלא היו חזקות, הראשונה לאזור הבטן ואחר כך, כשהסתובב, לכתף.

הנאשמת עצמה, טוענת מאז נחקרה במשטרה ואף כיום, כי כל שעשתה הוא הדיפה של ע' ממנה, כשהתקרב. זאת עשתה לטענתה באמצעות ידה.

מבין שתי גרסאותיהם של עדי התביעה, עדיפה בעיני עדות ע', שהוא זה אשר חווה את התקיפה, באופן בלתי אמצעי.

הנאשמת לא טענה כי ההדיפה שביצעה לטענתה, עומדת בתנאים הנדרשים לשם גיבושה של הגנה עצמית, שכן לא הוכח כי הדבר נדרש לשם הדיפה של תקיפה שעמדה להתרחש, ואין המעשה עומד בתנאים שנקבעו בהלכה הפסוקה.

לצד האמור, דעתי היא כי הפער שבין גרסת הנאשמת לפיה נקטה בפעולה של הדיפת ע' באמצעות ידה, לבין טענתו לפיה נתנה לו מכה או שתיים של טפיחה בכתפו, אינו רב. בהקשר זה יש להזכיר כי גם לפי עדות המתלוננת, המכות שנתנה הנאשמת לא היו חזקות, שכן כוחה היה מוגבל, או בלשון המתלוננת "לא הרבה, ככה כאילו "תפסיק"...כמה היא כבר יכולה".

לפיכך, אני קובעת כי הנאשמת לא הכתה את בן זוגה בחזה או בגב, אלא התקיפה היתה באמצעות של מכות טפיחה (אחת או שתיים) לא חזקות, לאזור הכתף או הזרוע העליונה של ע', ונועדו לגרום לו להפסיק את התנהגותו כלפיה.

לענין השתלשלות העניינים ומעורבותה של המתלוננת, עולה מן הראיות כי ע' אמנם הזעיק את אמו לאחר שהתווכח עם הנאשמת.

איני מקבלת את טענת המתלוננת כאילו ירדה לביתם של השניים כדי לראות את נכדיה, שכן ממכלול העדויות עולה שנזעקה למקום בשל הוויכוח, כשראתה עצמה כמי שתפקידו להרגיע את הרוחות. מעדותה של המתלוננת עלה כי היתה מעורבת ביותר ביחסי הנאשמת וע', ואף לדבריה שלה, ייתכן שהתערבה יתר על המידה.

אני קובעת כי המתלוננת היא שיזמה את התלונה למשטרה, בעוד שע' עצמו לא התכוון לערב את המשטרה בעניין, ואף כעס מאד על המתלוננת שפעלה כפי שפעלה.

לענין המניע להגשת התלונה, מעדות המתלוננת עלה בבירור כי פעלה מתוך החשש שמא ע' ינקוט אלימות כלפי הנאשמת, לא פחות מאשר מתוך חשש לאלימות מצד הנאשמת דווקא. מסקנה זו עולה גם לנוכח ריבוי הפעמים שבהן אמרה המתלוננת כי ידעה, אל נכון, שבנה ע' הוא חמום מוח (ר' ציטוט לעיל), ורצונה היה לדאוג לשני בני הזוג כדי שלא תהיה אלימות משום צד.

לאחר שקבעתי כאמור, אגש עתה לבחינת השאלה האם יש מקום להרשעת הנאשמת בפלילים בגין המעשה שביצעה.

הגנת זוטי דברים

בע"פ 7829/03 מד"י נ' אריאל (14.7.05) קבע בית המשפט העליון את התנאים לחלות ההגנה של זוטי דברים:

מטרתו של סעיף זה הייתה להעניק לבית המשפט את הסמכות להוציא מגדר האחריות הפלילית מעשים שעומדים בקריטריונים הטכניים להתקיימותה של עבירה, אך אינם עוברים את רף הפלילות הנדרש, מבחינה מהותית, לשם הרשעה.
פרשנותו של הסייג ואמות המידה ליישומו

25. בגוף הסעיף ³⁴ מפורטים ארבעה תנאים מצטברים ליישומם והם: "טיבו של המעשה, נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי". בחינתו של מעשה לאור התנאים הללו אמורה להוביל למסקנה אם במעשה קל ערך עסקינן. ניסוחו הכללי של הסעיף מעלה את השאלה בדבר המשקל הסגולי של כל אחד מהתנאים, וכיצד לערוך את השקלול הסופי ביניהם. נראה, שלא ניתן לקבוע מראש את המשקל המדויק שיש לייחס לכל תנאי, שכן לכל מקרה הנסיבות המיוחדות לו. עם זאת, הגישה הרווחת היא כי משקלו של התנאי האחרון, בדבר האינטרס הציבורי, רב יותר מזה של השאר (י' קדמי, על הדין בפלילים, חלק ראשון (תשס"ה), 556)...

הנה כי כן, על אף שהסייג בדבר "זוטי דברים" אינו מונה רשימה של מקרים הבאים בגדרו, הרי שהמגמה העולה מן הפסיקה היא שיש להחילו בזירות תוך בחינת נסיבותיו של כל מקרה ומקרה. בבואו לבחון מעשה שנתמלאו בו כל יסודות העבירה ישאל בית המשפט את עצמו, אם מעשה העבירה הצמיח מידה מינימאלית של סכנה לציבור. תשובה שלילית תחייב את המסקנה שהשפעתו של המעשה על החברה היא כה מזערית, עד שאין זה ראוי להכתיים את מבצעו בהרשעה בפלילים. לשיטתי, מגמה זו ראויה היא. אל לנו לשכוח כי הכלל בדבר זוטי דברים מהווה אך סייג לאחריות הפלילית, ומשכך, אין הוא בבחינת הכלל, אלא החריג. ובלשונו של סעיף ³⁴ לחוק העונשין - "מלבד אם נאמר בחיקוק אחרת, חזקה על מעשה שנעשה בתנאים שאין בהם סייג לאחריות פלילית".

לאור האמור, יש לבחון כעת האם מתקיימים **ארבעת התנאים המצטברים**, בענייננו. אביע דעתי כבר עתה כי התשובה לשאלה זו, היא חיובית.

א. טיבו של המעשה -

קבעתי לעיל כי הנאשמת נתנה לע' לכל היותר שתי מכות טפיחה באזור הכתף, בכף יש פתוחה, ולפי עדותו ועדות המתלוננת, לא היה מדובר בשום אופן במכות חזקות. לאור זאת, ניתן לקבוע כי המדובר בתקיפה ברף המינורי והנמוך ביותר של עבירות התקיפה.

סקירה של פסיקת בתי המשפט מלמדת כי אף במקרים בהם יוחסה עבירה חמורה מזו שבפניי, זוכה הנאשם, תוך קביעה כי המדובר בזוטי דברים.

בניגוד לעמדת התביעה, זוכו נאשמים לא פעם מחמת זוטי דברים, גם כשהמדובר היה בעבירות של אלימות במשפחה. נקבע כי אין לקבל את הטענה שהגנת זוטי דברים אינה חלה בעבירות אלמ"ב (ע"פ(מרכז) 39031-05-12 חננאל נ' מד"י (24.12.12)).

להלן אביא מספר דוגמאות, למקרים שבהם זוכה הנאשם מחמת זוטי דברים, בעבירות תקיפה, ויש בהם כדי ללמד לענייננו:

בע"פ (מרכז) 27179-04-11 לוי נ' מד"י (27.9.11), הורשע הנאשם בבית משפט קמא בשני אירועי אלימות כלפי בת זוגו, באירוע הראשון שפך מים על מיטתם, ניתק את החשמל, חסם יציאתה מחדר השינה, דרך עליה ובעט בה עד שנשכה אותו, באירוע השני איים עליה שלא תזכה לראות את הנכדים שלה. בערכאת הערעור נקבע כי האירוע השני אינו מהווה איום ובנוגע לאירוע הראשון מתקיימת הגנת זוטי דברים, היות שאין לנאשם כל עבר פלילי, בני הזוג התגרשו, חלק מן העבירה בוצע בתגובה לנשיכה, ואין ספק שלא היה מוגש כתב האישום אלמלא התקיימה עבירת האיום, אך הוא זוכה ממנה.

בע"פ (מרכז) 30256-02-14 איניאו נ' מד"י (3.9.14) הורשע הנאשם בבית משפט קמא, בתקיפת בתו הקטינה, בכך שצעק עליה וצבט אותה. הנאשם זוכה מפרטי אישום אחרים. בערכאת הערעור נקבע כי המעשה ברף הנמוך כיוון שלא הותיר כל סימן. הנאשם טען כי צבט את בתו כיוון שסירבה לפתוח לו הדלת וניתן לקבל טענתו כי ראה בכך אקט חינוכי, אף כי אינו ראוי. נקבע כי המעשה אינו מצמיח אף מידה מינימאלית של סכנה לשלום הציבור. עוד נקבע כי אין ספק שכתב האישום לא היה מוגש אילו היה מדובר מלכתחילה באירוע זה בלבד, על כן אין הצדקה להרשעה בגינו.

בת.פ 24874-05-12 מד"י נ' פלוני (2.9.14) זוכה הנאשם מעבירת תקיפה הגורמת חבלה של ממש כלפי בת זוגו, לאחר שהנאשם בכך שהפעיל התנגדות כלפיה, כשמנע ממנה לקחת מידו כיכר לחם חמץ, בערב הפסח. נקבע כי התנהגותו לא היתה מוצדקת, אך לא כל פגיעה בערך המוגן ראויה להטלת אחריות פלילית בגינה, והמעשה היה קל ערך. הנאשם זוכה.

בת.פ 31393-12-10 מד"י נ' סולומון (17.3.13) הואשם הנאשם בתקיפת בת זוגו בכך שדחף אותה, אחז בזרועותיה ודחף אותה שוב, וכן חנק אותה בצווארה. בית המשפט קבע כי לא ניתן לבסס הרשעה על גרסת המתלוננת, אלא לעניין הדיפה שביצע נגדה הנאשם. לעניין פרט זה, נקבע כי הוא פעוט ערך, והנאשם זוכה.

בת.פ 8986/08 מד"י נ' רביבו (6.7.11) הואשם הנאשם בעבירת תקיפה כלפי עורך הדין של יריבו בסכסוך אזרחי, בכך שכשקירב עורך הדין מצלמה לפניו, דחף אותו תוך הושטת יד אל פניו. בית המשפט קבע כי הוכח ביצוע המעשה, אך הוא מצוי ברף התחתון של עבירות התקיפה, ונעשה בתגובה לצילומו במצלמת וידאו. גם לא נגרם כל נזק. לפיכך, המעשה לא גרם אף סכנה מינימאלית לציבור, והשפעתו היא כה מזערית עד שאין זה ראוי להטיל כתם פלילי על הנאשם בגינו.

בת.פ 6032/08 מד"י נ' פדרמן (25.12.07) יוחסה לנאשם עבירת תקיפה כלפי מבקר ליד קברו של ברוך גולדשטיין בחברון, בכך שדחף אותו בחוזקה. בית המשפט קבע כי המדובר במעשה מינורי שלא גרם כל נזק והשפעתו על החברה היא מזערית.

בת.פ 3313/07 מד"י נ' צרויה (25.12.07) יוחסה לנאשם תקיפה כלפי בת זוגו בכך ששפך עליה מים, וזרק עליה כוס פלסטיק שפגעה בראשה ופצעה אותה. בית המשפט מצא לנכון לזכות את הנאשם מחמת זוטי דברים עוד בטרם השיב לאישום, לנוכח העובדה שהמדובר בעבירה במהלך עימות שבו היה חלק גם למתלוננת, הנאשם ללא כל עבר פלילי, והמתלוננת פנתה אל התביעה בבקשה לביטול האישום.

בנוסף, ניתן לראות גם ת.פ. 2492/06 מד"י נ' תור (19.6.07); ע"פ 3125/94 מד"י נ' אלטל (24.6.09); ת.פ. 5647/07 ע"פ 2125/94 בן ארי נ' מד"י (23.1.97).

ב. נסיבות המעשה-

מן העדויות עולה כי קודם למעשה התקיפה התנהל ויכוח מכוער בין הנאשמת לבין ע', ויכוח אחד מיני רבים שאירעו לאחר נישואיהם, בשנה שקדמה לאירוע. על העובדה שהתנהלו ויכוחים הדדיים רבים שכאלה, העידו כל המעורבים בפרשה. משכך, דעתי היא כי האירוע שבו נתנה הנאשמת לע' שתי מכות טפיחה על כתפו, מתגמד לעומת כל מסכת הוויכוחים והמריבות שתוארה (ע"פ (מרכז) 39031-05-12 חננאל נ' מד"י (24.12.12)).

אין מחלוקת כי בעת האירוע היתה הנאשמת בהיריון של תאומים.

בשלב מסוים של הויכוח הזעיק ע' את אמו, והיא הגיעה לדירתם ביחד עמו. קודם לכן קבעתי כי מטרת הגעת המתלוננת לא היתה לשם ביקור אצל נכדיה כפי שטענה, אלא מסתבר יותר שנזעקה על מנת לסייע לע' בנה, בוויכוח.

הנאשמת העידה בחקירתה במשטרה ואף בעדותה, כי פחדה מפני ע' ואמו. חיזוק לטענתה זו, מצוי דווקא בעדות המתלוננת, שתיארה כי כשנכנסה לדירה היתה הנאשמת נסערת ומפוחדת, והיא אמרה לה "תירגעי אף אחד לא תוקף אותך", כי אולי נבהלה ממנה או מע'. מעדות זו עולה בבירור כי התנהגותם של ע' והמתלוננת גרמה לנאשמת לבהלה גדולה. מכך משתמע שננקטה אלימות כלשהי, מילולית לכל הפחות, אף מצדם, שאם לא כן, מה היתה יכולה להיות הסיבה לכך שהנאשמת חששה שעומדים לתקוף אותה, או להוציא אותה מהבית, כפי שהעידה המתלוננת עצמה?

חיזוק נוסף למסקנה לפיה היתה לנאשמת סיבה סבירה להיות מפוחדת, ניתן למצוא בעדות המתלוננת ששבה וסיפרה בהגינותה, שידוע היה לה כי בנה הוא "חמום מוח", ואישרה שאף חששה שהנאשמת תתלונן נגדו במשטרה.

כאן המקום לציין כי במהלך ניהול ההוכחות לא התרשמתי שהנאשמת נוטה לתוקפנות מילולית או פיסית. הנאשמת שמעה את עדות המתלוננת שלא היתה עבודה קלה כלל וכלל, אך לא התעמתה עמה ואף לא פלטה מילת כעס כלשהי, כפי שקורה לא פעם. בלטה העובדה שהמתלוננת מתירה לעצמה להתערב ביחסי הזוג ולהביע עמדה, ואף נוקטת צעדים לפי שקול דעתה, ואילו הנאשמת משלימה עם המצב.

משמצאתי כי אלה היו פני הדברים, יש לראות את התנהגותה של הנאשמת באור שונה לחלוטין מזה המוצג בכתב האישום. בעוד שלשון כתב האישום מצביעה על תוקפנות של הנאשמת, הרי העדויות מבליטות את העובדה שפעלה דווקא מתוך פחד ורצון להדוף את ע' מקרבתה. גם אם קבעתי כי מעשיה אינם חוסים תחת הגנה עצמית, עדיין ישנה חשיבות רבה לתובנה זו בעניין הלך רוחה, השופכת אור על האירוע כולו.

בהקשר זה יש להזכיר שכבר נפסק לא אחת, כי להתנהגותו של המתלונן יש משקל בבוא בית המשפט לבחון קיומה של הגנת זוטי דברים (ע"פ 2125/94 בן ארי נ' מד"י (23.1.97)).

ג. תוצאות המעשה-

מן העדויות עולה באופן ברור כי עצמת התקיפה שביצעה הנאשמת היתה מינורית ביותר, ולא הותירה כל סימן או חבלה. כאמור, עלה כי לכל היותר המדובר היה במכה או שתיים לאזור הכתף של ע'.

הן מן העדויות והן על פי התרשמותי, לא היה קיים אף פוטנציאל לפגיעה של ממש, כתוצאה משתי המכות המדוברות. בכל מקרה, לא היה פוטנציאל שכזה כלפי ע', שכן המדובר בגבר שמבנה גופו יציב ואיתן.

נראה כי גם ע' לא פירש את מעשי הנאשמת באופן מחמיר, שכן לא עלה בדעתו לפנות למשטרה. מה שהוביל לפתיחה בחקירה היה בחירתה של המתלוננת ליטול את המושכות לידיה ולפנות מיזמתה למשטרה, כשהמטרה על פי עדותה היתה כפולה: הן לשם הסרת החשש לאלימות הדדית נוספת, והן על מנת להבטיח כי הנאשמת לא תתלונן נגד ע', בנה.

ע' העיד כי כעס מאד על החלטת אמו לפנות למשטרה, לא היה לו כל עניין בחקירה, והוא חזר וביקש להניח לנאשמת ולאפשר לשניהם לשוב לחיי שגרה משותפים כיוון שלא צפה בכלל שהעניינים יתגלגלו לכדי הליך פלילי. למשמע עמדתו, מתקבל הרושם הברור כי כוונותיה הטובות של המתלוננת, שנועדו להשכין שלום, הביאו אותה לנהוג באופן פטרנליסטי, שהוביל את בני הזוג לתוך תסבוכת שלא ביקשו. מכאן, התגלגלה החקירה ככדור שלג, וע' נדרש למסור גרסתו, למרות שביקש להפסיק את החקירה, כפי שהעיד.

ד. האינטרס הציבורי-

אין צורך להכביר מילים על חומרתן של עבירות האלימות במשפחה, והאינטרס הציבורי החשוב שבבסיסן. יחד עם זאת, דעתי היא כי מכלול הנסיבות שפורטו לעיל, מוכיחות שהמקרה דנן הוא חריג, ולא מתקיים לגביו האינטרס הציבורי באכיפה, מכל הטעמים שלהלן:

ראשית, טיב המעשה המיוחס לנאשמת הוא מינורי לחלוטין, ואין המדובר בתקיפה שגרמה לחבלה, או אף לכאב רגעי.

שנית, עלה מן הראיות כי הנאשמת שהיתה בעת האירוע במצב רגיש של הריון עם תאומים, פעלה מתוך חשש ובהלה מפני ע' ואמו המתלוננת, וכבר נקבע כי בבוא בית המשפט להכריע בשאלת מתן ההגנה של זוטי דברים, ניתן לשקול גם את עניינו של העושה, ולא רק את המעשה (ע"פ (מרכז) 27179-04-11 ה"ל; ע"פ 7829/03 ה"ל).

שלישית, יש לשקול את התנהגותו של ע' במהלך התקופה שקדמה לאירוע, ובמהלכו. על פי עדות הנאשמת, ע' היה עצבני פעמים רבות, היה מקלל, ולא היה קל להתמודד מול התקפי הכעס שלו. אף מעדות אמו עלה כי לדעתה הוא "חמום מוח". עוד עלה מן הראיות כי ביום האירוע, חלקו בוויכוח המכוער היה שווה לחלקה של הנאשמת, ולמעשה הוא תרם להסלמת האירוע בכך שהזעיק את אמו לבוא.

רביעית, ע' הבהיר באופן חד משמעי כי הוא מבקש להפסיק את החקירה ואת ניהול ההליך, ואינו מעוניין שייגרם נזק לנאשמת, אלא הוא מעוניין להמשיך בחייהם מבלי שהיא תיפגע. ההתרשמות מבני הזוג היא כי המשיכו בחיים זוגיים טובים לאחר האירוע, ואינם מעוניינים לחזור לאחור. מעבר לכך, ע' הדגיש בעדותו כי הרשעת הנאשמת רק תפגע במשפחה, כיוון שעלולה להימנע יכולתה להמשיך במקום עבודתה בנתב"ג, אם תהיה בעלת רישום פלילי. כמובן, אילו היו נסיבות מעשה התקיפה של הנאשמת חמורות, לא היה מקום להתחשב בשיקולים אלה, אך למול מינוריות המעשה, שומה על בית המשפט לקחתם בחשבון, כפי שנעשה במקרים רבים, שחלקם סקרתי לעיל.

כל הנימוקים הללו, מובילים לדעתי למסקנה לפיה אין האינטרס הציבורי תומך בהרשעת הנאשמת, כיוון שהמעשה היה קל ערך והפגיעה שגרם היתה כה מזערית, עד שלא נגרמה סכנה כלשהי לציבור.

סיכום-

הראיתי כי עניינה של הנאשמת מקיים את כל ארבעת התנאים המצטברים, לשם התגבשות ההגנה של זוטי דברים. לאור זאת, אני מקבלת את הטענה.

שיקולי שוויון

במהלך המשפט חזרה התביעה מספר פעמים על עמדתה, לפיה עיקרון השוויון מחייב העמדה לדין של הנאשמת, על מנת להראות כי אין התביעה מבחינה בין נשים לגברים. עמדה זו מצאה ביטוי אף בסיכומי התביעה, שם נאמר:

לאור המעשה, נסיבותיו וגם האינטרס הציבורי שגם אישה תועמד לדין כאשר מבצעת עבירה וקיימת פגיעה בערך מוגן, המאשימה עומדת כי תורשע.

כיוון שטיעון זה שב ועולה לאחרונה, אני רואה לנכון לייחד מספר דברים לגביו.

אין חולק על כך שעיקרון השוויון הוא מעקרונות היסוד בשיטת משפטנו, ומעמודי התווך של חברה דמוקרטית, באשר היא. יחד עם זאת, עולה חשש כי הפרשנות שלפיה מחילה התביעה את עיקרון השוויון, עלולה להחטיא את המטרה ולהביא דווקא לתוצאה היוצרת עיוות, ואבהיר.

השוויון המושג על ידי הגשת כתבי אישום באופן ניטרלי כביכול, כנגד גברים ונשים שביצעו עבירות אלימות במשפחה, ללא כל הבחנה, הוא שוויון מכאני-פורמאלי, המניח זהות עניינית בין גברים לנשים, בנקודת המוצא. ואולם, זהות שכזו אינה מתקיימת במציאות.

המציאות מצביעה על פער עצום בין כמות עבירות האלימות המבוצעות בידי גברים (בייחוד כלפי בנות זוגם) לבין כמות העבירות הללו המבוצעות בידי נשים. ניתן ללמוד על פער זה מתוך נתוני הפשיעה שמפרסמת משטרת ישראל בכל

שנה(מדד אלימות לאומי- 2014 המשרד לבט"פ), או ממחקרים שונים (ר' אלימות נגד נשים בישראל, ריכוז נתונים לשנת 2013, מרכז המידע של הכנסת; אלימות במשפחה תיאוריה ופרקטיקה, בושרי וכן ארי, הוצ' שוהם, 2012). לדעתי, גם מבלי להיכנס לסוגיית יתרון הכוח הפיסי הגברי, לא ניתן להתעלם מן הפער, ולהניח קיומה של דומות מוחלטת בין גברים לנשים, באופן שיצדיק הגשת כתבי אישום בעבירה של תקיפת בן זוג, תוך עיוורון מוחלט לסוגיה המגדרית.

תחת תפיסת השוויון המכאני, ניתן לפעול על פי גישה אחרת, של שוויון מהותי (אריסטוטלי), היינו: נקיטת מדיניות לשם השגת הצדק, מתוך התחשבות בשונות הבסיסית, ובמטרה להשיג שוויון בכו הגמב. לפי גישה זו, אין למקם את מעשה העבירה של הנאשמת, בהקשר העברייני הכללי, אלא מתוך מודעות לאי שכיחותה היחסית, של אלימות מצד נשים. בנוסף, שוויון מהותי לוקח בחשבון את ההקשר שבתוכו בוצעה העבירה, ובוחן את מידת קיומו של עניין ציבורי בהעמדת הנאשמת לדין, תוך התחשבות בנתונים המבדילים בינה לבין בן זוגה, אך גם ביחס שבין מידת חומרתו של האירוע הזה, לעומת חומרתם של אירועים אחרים שבהם הוחלט על הגשת כתב אישום.

על עדיפותו המובהקת של השוויון המהותי על פני השוויון המכאני, ככלי לעשיית צדק, עמד בית המשפט העליון בבג"צ 10076/02 רוזנבאום נ' נציב שב"ס (12.12.06):

נמצא, כי השוויון אינו מחייב זהות. לעתים לשם השגת שוויון יש לפעול מתוך שונות (ראו בג"צ 246/81 אגודת דרך ארץ נ' רשות השידור, פ"ד לה(4, 1, 11). אכן, עקרון השוויון אינו דורש דינים זהים לכל. הוא דורש דינים זהים לאנשים זהים, ודינים שונים לאנשים שונים. הוא דורש, כי דין שונה יוצדק על פי טיב העניין ומהותו.

ובבג"צ 11020/05 פנים להתחדשות יהודית נ' שרת החינוך (16.7.06):

הודגש כי שוויון אין משמעו זהות. לעיתים, לצורך השגת שוויון מהותי ואמיתי על הרשות להבחין בין קבוצות על פי השוני הרלוונטי ביניהן (ראו למשל בג"צ 8186/03 קרן החינוך למען בתי ספר תל"י נ' משרד החינוך, תק-על 2004(4), 1855 (2004) (להלן: בג"צ תל"י); בג"צ 59/88 בשג"צ 418/88 צבן נ' שר האוצר, פ"ד מב(4) 705, 706-707; בג"צ 6778/97 האגודה לזכויות האזרח נ' השר לביטחון פנים, פ"ד נח(2) 358, פסקה 6; בג"צ 366/81 לשכת מפעילי אוטובוסים לתיוור נ' שר האוצר, פ"ד לז(2) 115, 117). על חלוקת תקציבים על ידי רשויות השלטון אמר השופט (כתוארו אז) ברק:

וכן בבג"צ 246/81 דרך ארץ נ' רשות השידור (28.7.81) (שם נדונה שאלת הקצבת זמן שידורי תעמולת הבחירות למפלגות השונות):

איש אינו טוען, ששוויון בסוגיה זו פירושו שוויון מכאני...

על כורחך אתה אומר, שהשוויון, עליו מדובר בסעיף 4 של חוק היסוד, בהפעלתו לגבי תעמולת

הבחירות, אינו יכול להיות אלא שוויון מהותי, תוך התחשבות ראויה בנתונים המבדילים...

כמו כן, ניתן לראות: כאשר נשים נעשות אלימות, נויה רימלט, פלילים י' 2001, עמ' 227; על שוויון שונות והפליית המין, כרמלה שלו, ספר לנדוי, כרך ב', 1995, עמ' 893; שוויון וכבוד כאידיאלים מתחרים, יצחק בנבג'י, מחקרי משפט כ"ב, 2006, עמ' 445).

אילו הפעילה התביעה שיקולי שוויון מהותי בעניינו, היתה העבירה נבחנת מתוך נסיבות חיי הנאשמת באותה עת (ת.פ. 38953-11-13 (חי') מד"י נ' פלונית (18.9.14), כעולה מחומר הראיות. ראשית, היתה נבחנת העובדה הרלוונטית של היותה אשה (ת.פ. 35409-08-14 מד"י נ' פיש (2.4.15); (ע"פ (חי') 2094/01 מד"י נ' פלונית (6.6.02). בנוסף, יש להניח כי היתה מתבלטת מיד עובדת היותה בעת האירוע בהריון עם תאומים, שהיא עובדה רלוונטית ביותר (בש"פ 5456/08 נחמני נ' מד"י (10.7.08), וכן היתה נבחנת הסיטואציה שבה עמדה לבדה מול ע' והמתלוננת שהוזעקה על ידו לעזרה, כששניהם מעמידים כלפיה חזית מאוחדת, הגורמת לה לבהלה ופחד.

ודוק, היה זה מחובתה של התביעה לערוך בחינה של שיקולי השוויון המהותי, עוד בשלב שקדם להגשת כתב האישום, במסגרת בחינת קיומו של עניין לציבור בהגשתו. התביעה אינה יכולה להתנער מחובתה זו, ולפטור עצמה על ידי הגשה שוויונית-מכאנית של כתבי אישום, וגם אם היא מונחית על ידי מדיניות כללית בעבירות מסוימות, עדיין עליה לבחון את המקרה הקונקרטי. האפשרות הנתונה בידי הנאשם להעלות טענה לזוטי דברים, לא באה להחליף את שקול דעתה של התביעה, אלא נועדה להעמיד מעין "מסננת" נוספת, לרשות בית המשפט, על מנת למנוע הפללה בשל זוטות. (ע"פ (חי') 2094/01 הנ"ל).

לדעתי, אילו נבחן המעשה המינורי שביצעה הנאשמת, תוך התחשבות בנתונים המבדילים ובנסיבות הקונקרטיות, היתה עולה מאליה המסקנה שכתב האישום דנן אינו תורם ליצירת שוויון מהותי, ואף להיפך- בידענו כי אפילו בעניינים של עבריינים-גברים, לא רבים המקרים שבהם מוגשים לבית המשפט כתבי אישום מינוריים כמו זה שבו עסקינן, הרי תוצאת ניהולו של ההליך הובילה דווקא להעמקת חוסר השוויון.

סוף דבר

לנוכח מכלול הנסיבות שפורטו לעיל, מסקנתי היא כי העבירה שביצעה הנאשמת, היתה כה מזערית, עד שאין הצדקה להרשעה בפלילים בגינה.

על כן אני מזכה את הנאשמת מחמת זוטי דברים.

ניתנה היום, י"ט תמוז תשע"ה, 06 יולי 2015, במעמד הצדדים

עמוד 16